

ZINĀTNES DZĪVE

PĀRSKATS PAR LATVIJAS UNIVERSITĀTES LATVIJAS VĒSTURES INSTITŪTA DARBĪBU 2017. GADĀ¹

2017. gads Latvijas zinātnē bija plašu diskusiju laiks, kas aizvadīts mēģinājumos pārliecināt Izglītības un zinātnes ministrijas ierēdņus par valsts pētījumu programmu (VPP) pagarinājumu un debatēs par Latvijas Zinātnes padomes (LZP) fundamentālo un lietišķo projektu konkursa nolikumu. Tas skāra arī Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta (LU LVI) darbību. 2018. gadā draudošais zinātnes finansējuma pārrāvums un iespējamā darbības stratēģija tika apspriesta trijās institūta darbinieku pilnsapulcēs un vairākās Zinātniskās padomes (ZP) sēdēs.

Pārskata periodā LU LVI ZP priekšsēdētājs Guntis Gerhards sauca sešas sēdes, kurās līdzās minētajiem jautājumiem tika analizēta institūtā realizēto projektu gaita, apspriesti institūta direktora priekšlikumi akadēmisko amatu konkursu izsludināšanai un darba uzdevumi pretendentiem,² kā arī apspriesta darbinieku atskaišu iesniegšanas kārtība. Gada sākumā ZP sēdēs tika izskatīts un ieteikts publicēšanai Anetes Karlsones sagatavotais avota un zinātnisko komentāru krājums “Vācbaltiete Marta Bilenšteina un latviešu nemateriālais kultūras mantojums” (30. janvāra sēde) un Ērika Jēkabsona zinātniskā monogrāfija “Latvijas un ASV attiecības un amerikāņu palīdzības organizāciju darbība Latvijā. 1918–1922” (29. marta sēde). Šie darbi bija pēdējie, kas ieteikti publicēšanai ar LU LVI ZP lēmumu. Saskaņā ar LU rīkojumu turpmāk šīs funkcijas nodotas LU Humanitāro zinātņu padomei (HZZP) prorektores Inas Druvietes vadībā.

¹ Pārskats sagatavots LU LVI realizētā bāzes un snieguma finansējuma projekta “Latvijas teritorija kā dažādu kultūrtelpu, reliģiju, politisko, sociālo un ekonomisko interešu saskarsmes zona no aizvēstures līdz mūsdienām” (Nr. ZD2015/AZ85, vad. G. Gerhards) ietvaros.

² LU LVI ZP sēdēs tika ievēlēti – pētniece Elīna Pētersone-Gordina (24. maijs), pētnieks Muntis Auns (14. jūnijs) un zinātniskā asistente Tatjana Bogdanoviča (14. jūnijs).

2017. gadā LU HZP ieteikti publicēšanai šādi LU LVI darbinieku sagatavotie zinātniskie darbi: Aijas Jansones monogrāfija “Rucavnieku apgērbs cauri laikiem (19. gs. – 20. gs. sākums)”, Ievas Oses sastādītais rakstu krājums “Senā Rīga, 9”, Līgas Lapas monogrāfija “Kaujinieki un mežabrāļi 1905. gada revolūcijā Latvijā: terorisma un vardarbības aspekti” un Ievas Pīgoznes monogrāfija “Krāsas un to nozīme baltu 3.–13. gadsimta apgērbā mūsdienu Latvijas teritorijā”.

2017. gadā LU LVI darbiniekiem iznākušas 140 publikācijas, četras no tām izdevumos, kas indeksēti *Scopus* un *WoS*;³ 34 – *Erih Plus* un *EBSCO*. Bez jau iepriekš minētajiem institūtā sagatavoti un izdoti četri “Latvijas Vēstures Institūta Žurnāla” numuri (red. Ineta Lipša), divi krājumi “Jauno vēsturnieku zinātniskie lasījumi” (red. Viktorija Bebre), LU Repoitorijā ievietoti trīs tēžu krājumi.⁴ Pārskata periodā pie lasītājiem nonāca divas LU LVI darbinieku sagatavotās monogrāfijas.⁵

Lielākā tiesa no publicētajiem zinātniskajiem rakstiem, krājumiem

³ (1) I. Boldāne-Zeļenkova. Mārciena – between Legacy and Nostalgia. *Folklore: Electronic Journal of Folklore*, Vol. 70, 2017, pp. 149–170; (2) G. Gerhards, E. Pētersone-Gordina, Z. Krūmiņa. Palaeopathological Evidence of Infectious Disease in a Skeletal Population from Late Medieval Riga, Latvia (15th–17th Centuries AD). *Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B: Natural, Exact, and Applied Sciences*, Vol. 71, No. 1/2, 2017, pp. 1–7; (3) R. J. Eppie, G. Zarina, V. Moiseyev, E. Lightfoot, P. R. Nigst, M. Manica, R. Pinhasi, and D. G. Bradley. The Neolithic Transition in the Baltic Was Not Driven by Admixture with Early European Farmers. *Current Biology*, Vol. 27, No. 4, 2017, pp. 576–582; (4) G. Zariņa, A. Andrejeva a.o. The Neolithic Transition in the Baltic Was Not Driven by Admixture with Early European Farmers. *Current Biology*, Vol. 27, No. 4, 2017, pp. 581–582.

⁴ A. Vilcāne (sast.). *Latvijas Universitātes 75. konferences LU LVI Arheoloģijas un etnogrāfijas sekcija “Letonika, diaspora un starpkultūru komunikācija”. Referātu tēzes*. Rīga: LU Latvijas vēstures institūts, 2017; E. Evarts (sast.). *Letonika, diaspora un starpkultūru komunikācija: Latvijas Universitātes 75. konference, 20. februāris, 2017, Rīga: referātu tēžu krājums*. Latvijas Universitātes 75. konference. LU LVI Latvijas vēstures sekcija. Rīga: Latvijas Universitāte, 2017; I. Boldāne-Zeļenkova (sast.). *Sociālpolitiskās norises Latvijas kultūrtelpā: VPP Letonika projekta Nr. 2 “Latvijas vēsture: kultūrvēsturiskā vide un sociālpolitiskās norises Baltijas jūras reģiona kontekstā” sekcija, 30.–31. oktobris, 2017*. Rīga: LU Latvijas vēstures institūts, 2017.

⁵ I. Zagorska. *Senā Burtnieka noslēpumi*. Rīga: Zinātne, 2017; A. Jansone. *Rucavnieku apgērbs cauri laikiem (19. gs. – 20. gs. sākums)*. Rīga: Zinātne, 2017.

un monogrāfijām tapuši divu institūtā realizēto projektu ietvaros – LU bāzes un snieguma finansējuma projekta “Letonika, diaspora un starpkultūru komunikācija” apakšprojektā “*Latvijas teritorija kā dažādu kultūrtelpu, reliģiju, politisko, sociālo un ekonomisko interešu saskarsmes zona no aizvēstures līdz mūsdienām*” un VPP Letonika (Latvijas vēsture, valoda, kultūra, vērtības) apakšprojektā Nr. 2 “*Latvijas vēsture: Kultūrvēsturiskā vide un sociālpolitiskās norises Baltijas jūras reģiona kontekstā*”. 2017. gadā institūtā bez jau minētajiem realizēti vēl vairāki projekti (sk. 1. tabulu), t.sk. uzsākts ERAF projekts “Apbedījuma vides mikrobioma nozīme biomolekulārajā arheoloģijā un senās tuberkulozes izpētes procesos” (vad. G. Gerhards).

1. tabula

2017. GADĀ LU LVI ĪSTENOTIE PROJEKTI

Projekta Nr.	Nosaukums	Vadītājs
ZD2015/AZ85	LU bāzes un snieguma finansējuma projekts “Letonika, diaspora un starpkultūru komunikācija”, apakšprojekts “Latvijas teritorija kā dažādu kultūrtelpu, reliģiju, politisko, sociālo un ekonomisko interešu saskarsmes zona no aizvēstures līdz mūsdienām”	<i>Dr. hist.</i> Guntis Gerhards
AAP2016/B060	LU Latvijas vēstures institūta administrācijas atlidzības un kārtējie izdevumi (bāzes finansējums)	<i>Dr. h.c.</i> Ivars Ločmelis
2.1.2(VPP Letonika) 10-4/VPP-14/10 ZD2015/201353	VPP Letonika (Latvijas vēsture, valoda, kultūra, vērtības) apakšprojekts “Latvijas vēsture: Kultūrvēsturiskā vide un sociālpolitiskās norises Baltijas jūras reģiona kontekstā”	<i>Dr. hist.</i> Guntis Zemītis
NFI/R/2014/062 NORV2015/032	Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta programmas “Pētniecība un stipendijas” līdzfinansētais projekts <i>Technology transfer in the processing of mineral resources in earlier times</i> (“Tehnoloģiju pārnese minerālo resursu izmantošanā senākos laikos” (II))	<i>Dr. hist.</i> Valdis Bērziņš

Projekta Nr.	Nosaukums	Vadītājs
ERAF 1.1.1.1/16/A/101	Apbedījuma vides mikrobioma nozīme biomolekulārajā arheoloģijā un senās tuberkulozes izpētes procesos	<i>Dr. hist.</i> Guntis Gerhards
Nr. 660/2014 ZD2015/6245	LZP sadarbības projekta "Kultūru migrācija Latvijā" apakšprojekts "Iedzīvotāju grupu etnokultūras izpausmju izmaiņas un ideoloģisko strāvojumu skatījums"	<i>Dr. hist.</i> Gunita Zariņa
ZD2015/6240	LZP "Latvijas Republikas diplomātiskā dienesta loma un Baltijas jautājums"	<i>Dr. hist.</i> Ainārs Lerhis
VDKKOM	Vienošānās par bijušās Valsts drošības komitejas dokumentu zinātnisko izpēti	<i>Dr. hist.</i> Kārlis Kangeris
AAP2017/B17	Arheoloģiskā izpēte Kurzemes hercogistes "Vecmuižas" dzelzs manufaktūrā (LU efektīvas sadarbības projekts)	<i>Dr. hist.</i> Mārite Jakovļeva
AAP2017/05	Dalība Daugavpils Universitātes Humanitārās fakultātes starptautiskajā zinātniskajā konferencē "XXVII Zinātniskie lasījumi"	<i>Dr. hist.</i> Anete Karlsonē
AAP2017/09	Latgales kultūrvēsturiskā apgabala etnogrāfiskā izpēte (Starptautiska etnogrāfiskā ekspedīcija uz Preiļu, Riebiņu, Līvānu un Aglonas novadiem)	<i>Dr. hist.</i> Aija Jansone
AAP2017/18	Grāmatas "Vācbaltiete Marta Bilenšteina un latviešu nemateriālais kultūras mantojums" izdošana: I posms	<i>Dr. hist.</i> Anete Karlsonē
AAP2017/19	Dalība konferencē "The Narrative Power of Clothes" ar referātu "Apģērba piegriezuma un rotājuma maiņa Latvijā 19. gs. uz Eiropas kultūras vēstures fona"	<i>Dr. hist.</i> Aija Jansone
AAP2017/20	LU LVI Etnogrāfisko materiālu krātuves 20. gs. 50.–70. gadu ekspedīciju neidentificēto fotonegatīvu sakārtošana ilgstošai glabāšanai, inventarizēšana, digitalizācija	<i>Dr. h.c.</i> Lilita Vanaga

Projekta Nr.	Nosaukums	Vadītājs
AAP2017/21	Talsu Vilkmuižas ezera skenēšana	<i>Mg. hist.</i> Inga Doniņa
AAP2017/22	Latvijas vēsturiskās koksnes gadskārtu mērījumu un ilggadējo hronoloģiju datu bankas izveidošana	<i>Dr. hist.</i> Māris Zunde
AAP2017/23	Rīgas pilsētas arheoloģiskajos izrakumos iegūtā antropoloģiskā materiāla saglabāšanas pakāpes noteikšana LU LVI BMK	<i>Dr. hist.</i> Gunita Zariņa
AAP2017/24	Pļaviņu un Rīgas HES zonas arheoloģisko objektu zīmēto plānu un fotonegatīvu sakārtošana ilgstošai glabāšanai, inventarizācija un digitalizācija LU LVI AMK	<i>Mg. hist.</i> Silvija Tilko
AAP2017/55	Arheoloģiskie izrakumi un vēstures skolotāju lauka seminārs Popē	<i>Dr. hist.</i> Rūdolfs Brūzis
AAP2017/64	Monogrāfijas "Rucavnieku apgērbs cauri laikiem (19. gs. beigas – 20. gs. sākums)" izdošana	<i>Dr. hist.</i> Aija Jansone
AAP2017/101	Zinātnisko izdevumu "Arheoloģija un etnogrāfija" virzība iekļaušanai starptautiskajās datubāzēs: I posms	<i>Dr. hist.</i> Antonija Vilcāne
AAP2017/106	Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta žurnāla "Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls" 4 numuru izdošana 2017. gadā	<i>Dr. hist.</i> Ineta Lipša
AAP2017/119	Baltijas jūras somu-vendu apbedīšanas tradīcijas vēļajā dzelzs laikmetā un viduslaiku sākumā	<i>Mg. hist.</i> Eduards Plankājs
AAP2017/B121	"Hibrīdkarš un vēstures politizācija Krievijas un Baltijas valstu attiecību kontekstā"	<i>Dr. hist.</i> Ainārs Lerhis
ZD2017/20331	Latvijas Arheoloģijas rokasgrāmata	<i>Dr. hist.</i> Gunita Zariņa
ZD/2017/20353	Arheoloģiskie izrakumi un skolotāju seminārs Popē	<i>Mg. hist.</i> Inga Doniņa

Projekta Nr.	Nosaukums	Vadītājs
ZD2017/20401	Ģeoarheoloģiskie pētījumi Grobiņas arheoloģiskajā ansambli 2017	<i>Mg. hist.</i> Elīna Guščika
ZD2017/20410	Jaunākajos pilskalnu pētījumos iegūtā arheoloģiskā materiāla datēšana	<i>Mg. hist.</i> Elīna Guščika
ZD2017/20402	Rakstu krājuma "Baltijas mākslas un kultūrvēsturisko kolekciju vēsture un proveniencē 19. un 20. gadsimtā" sagatavošana	<i>Dr. hist.</i> Guntis Zemītis

2017. gadā LU LVI realizēto projektu ietvaros rikoja vairākus pasākumus, kas veltīti pētījumu rezultātu komunikācijai, – konferences, seminārus, zinātniskās sesijas un zinātniskos lasījumus. Institūts pirmo reizi organizēja sekcijas LU konferencē. LU 75. konferencē Vēsturnieku un Arheologu un etnologu sekcijās tika prezentēti bāzes un snieguma finansējuma projekta ietvaros veikto pētījumu rezultāti. Dabībai Letonikas kongresā institūts pieteica četras sesijas, kas divas dienas notika LU Humanitāro un sociālo zinātņu pētījumu centrā. Nozares vēstures jautājumi aktualizēti semināros, kas veltīti etnogrāfes Ainas Alsupes (1926–2015) piemiņai, arheologa Andra Caunes 80. jubilejai, un diskusijā par vēsturnieku iespējām radīt pasaules līmenī konkurētspējīgus zinātniskus rakstus, kas bija pieskaņota "Latvijas Vēstures Institūta Žurnāla" 80. gadskārtai. Sadarbībā ar Latvijas Kara muzeju un LU Vēstures un filozofijas fakultāti tika rīkota konference "Demokrātiskie procesi Austrumu un Centrālajā Eiropā 1917. gadā: politiskie, militārie, sociālie un kultūras aspekti", bet kopā ar Valmieras muzeju nu jau trešo reizi noturēti "Jauno vēsturnieku zinātniskie lasījumi". Kolēģu iepazīstināšanai ar jauno darbinieku – doktorantu un doktora grādu pretendentu – veikumu gada nogalē tika rīkots īpašs seminārs.

2017. gadā LU LVI darbinieki sagatavojuši un nolasījuši 127 referātus, 57 no tiem – starptautiskās konferencēs. Pārskata periodā notika vairāki nozīmīgi humanitāro un sociālo zinātņu kongresi – Eiropas Arheologu asociācijas (*European Association of Archaeologists* – EAA) ikgadējā (23.) konference Māstrihtā, Starptautiskās Etnologu un etnogrāfu biedrības (SIEF) kongress Getingenē, Baltijas studiju konference

1. att. Arheoloģiskie pētījumi Nurmuižas pili (Talsu novads, Lauciene). Brūga attīrīšana pie pils rietumu korpusa. 2017. gada 26. jūlijs. R. Brūža foto

Rīgā, “EuroDendro 2017” Tartu u.c., kuros ar ziņojumiem piedalījās un LU pārstāvēja institūta zinātnieki. Zinātnisko notikumu ģeogrāfija visai plaša – ASV, Austrija, Dānija, Igaunija, Krievija, Lietuva, Lielbritānija, Nīderlande, Polija, Vācija un Zviedrija. Starptautiskajās konferencēs nolasītie ziņojumi tēžu (kongresu mājaslapas, atsevišķi drukas izdevumi) vai konferenču apskata (LVIŽ) veidolā jau nonākuši pie lasītājiem.

Piesaistot papildu finansējumu LU Akadēmiskās attīstības un efektīvās sadarbības projektu, kā arī Valsts kultūrkapitāla fonda (VKKF) u.c. projektu veidolā, LU LVI darbinieki veica lauka pētījumus – vasaras sezonā notika gan arheoloģiskā izpēte un izrakumi,⁶ gan etnogrāfiskā ekspedīcija.⁷ Lauka pētījumi realizēti, piesaistot gan LU studentus, gan kaimiņvalsts kolēģus. Pateicoties LU un Baltijas un Skandināvijas arheoloģijas institūtu (Šlēsviga, Vācija) noslēgtajam savstarpējās sadarbības līgumam, izrakumos Riņņukalna arheoloģiskajā kompleksā bija iespēja piedalīties arī LU studentiem. Izrakumu pārskati un etnogrāfiskās ekspedīcijas materiāli tiks iesniegti attiecīgi Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā, LU LVI Arheoloģisko materiālu krātuvē un Etnogrāfisko materiālu krātuvē. Pēc materiālu inventarizēšanas tie būs pieejami LU zinātniekiem un studentiem, kā arī citiem interesentiem.

Pārskata periodā trīs institūta darbinieki aizstāvēja studiju noslēguma darbus un viņiem tika piešķirts zinātniskais grāds: Dita Auziņa – *MAarch* (Leidenes Universitāte, Nīderlande), Eduards Plančajs – *Mg. hist.* (LU), Elīna Pētersone-Gordina – *PhD* (Daremas Universitāte, Lielbritānija).

2017. gadā institūtā strādāja 56⁸ darbinieki, starp viņiem – 17 vadošie pētnieki, 13 pētnieki un 12 zinātniskie asistenti. 33 no LU LVI darbiniekiem bija ar doktora grādu.

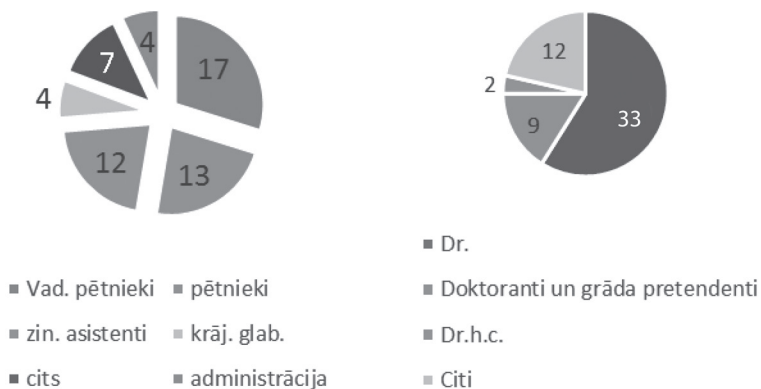
⁶ Vecumnieku manufaktūra, vad. I. Doniņa, D. Auziņa, M. Jakovļeva; Grobiņas pilskalns, vad. E. Guščika (jūnijs); Nurmuižas pils (Talsu novads, Lauciene), vad. R. Brūzis (jūlijs); Popes kapulauks, vad. I. Doniņa (jūlijs); Riņņukalna arheoloģiskais komplekss, vad. V. Bērziņš (augusts).

⁷ Starptautiskā etnogrāfiskā ekspedīcija “Latgales kultūrvēsturiskā apgabala etnogrāfiskā izpēte”, vad. Aija Jansone (5.–15. jūnijs).

⁸ Darbinieku uzskaitījumā neietilpst VDK izpētes komisijas viespētnieki un Latvijas vēstures institūta apgāda darbinieki.

2. tabula

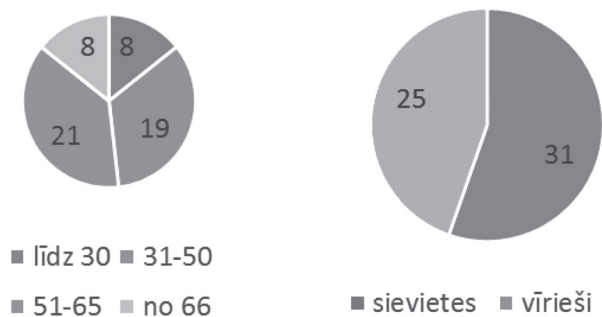
LU LVI DARBINIEKU STRUKTŪRA

Institūta darbinieku vecuma un dzimuma struktūra redzama 3. tabulā.

3. tabula

LU LVI DARBINIEKU VECUMA UN DZIMUMA STRUKTŪRA

2. att. Etnogrāfiskā ekspedīcija Ciskādos. No kreisās Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša, LU LVI zinātniskā asistente Ieva Pigozne un Ciskādu Sv. Jāņa Kristītāja draudzes prāvests Imants Petrovskis. 2017. gada 14. jūnijs. A. Jansones foto

2017. gadā četriem pētniekiem beidzās amatā ievēlēšanas termiņš. Izvērtējot darbinieku līdzšinējā darba kvalitāti, institūta izaugsmes un finansiālās iespējas, LU LVI Zinātniskā padome izsludināja trīs konkursus uz akadēmisko amatu vietām. To rezultātā, atbilstoši LU apstiprinātajai vēlēšanu procedūrai, akadēmiskajos amatos institūtā tika ievēlēti divi pētnieki – Muntis Auns (bāzes finansējums, VPP Letonika) un Elīna Pētersone-Gordina (ERAF 1.1.1.1/16/A/101) – un viena zinātniskā asistente – Tatjana Bogdanoviča (snieguma finansējums). 2017. gadā darbu uzsāka pieci 2016. gada decembrī ievēlētie zinātniskie asistenti (3 – snieguma, 2 – bāzes finansējums).

2018. gadā, ņemot vērā jau iepriekš minētos kritērijus, plānots izsludināt akadēmisko amatu konkursu uz vienu pētnieka vietu un divām zinātniskā asistenta vietām. Izsludināto vakanču skaits var mainīties atkarībā no piesaistīto līdzekļu apjoma LZP grantu, VPP un citu projektu veidā.

3. att. Zinātniskie lasījumi "Arheologam un vēsturniekam LZA īstenajam loceklim, Dr. habil. hist. Andrim Caunem – 80". Gaviļnieks Andris Caune. 2017. gada 29. jūnijs. G. Zemīša foto

4. att. “Jauno vēsturnieku zinātniskie lasījumi” Valmieras muzejā.
Konferenci atklāj LU LVI direktors Guntis Zemītis. 2017. gada
20. oktobris. A. Rozītes foto

Pārskata periodā LU Akadēmiskās attīstības projektu rāmjos nozīmīgs darbs veikts institūta krātuvēs un Dendrohronoloģijas laboratorijā. Arheoloģisko materiālu krātuvē (AMK) tika veikta dažādos laikposmos (1945–2016) ienākušo fotonegatīvu ar kultūrvēsturisku nozīmi skenēšana, nozīmības izvērtējums un inventarizācija (200 filmas jeb 7200 kadri no 10 kolekcijām). Digitalizēti zīmētie lielformāta (A2, A1 un A0 izmērā) vienā eksemplārā esošie plāni uz lielformāta skenera (3000 vienības). 2017. gadā krātuvē uzsākta pārskatu krājuma digitalizācija (ieskenēti 102 pārskati), tika turpināta LVI arheologu veikto izrakumu zīmēto plānu saraksta veidošana pa kolekcijām *Ms Access* programmā (kopējais skaits 27 600 vienības).

Bioarheoloģisko materiālu krātuvē (BMK) veikta “Rīgas Sv. Pētera baznīcas”, “Doma baznīcas un Doma dārza”, “Doma laukuma”, “Reformatoru baznīcas”, “Jura baznīcas”, “Melngalvju nama”, “Jaunielas”, “Brīvības ielas 42/44”, “Mazās Pils ielas” antropoloģisko kolekciju pār-

5. att. “Jauno vēsturnieku zinātniskie lasījumi” Valmieras muzejā. Priekšplānā konferences rīcības komitejas pārstāvji – LU LVI pētnieks Rūdolfs Brūzis un pētnieka p.i. Viktorija Bebre. 2017. gada 20. oktobris. A. Rokpeļņa foto

inventarizācija, materiālu saglabātības un to izmantošanas novērtēšana stabilo izotopu un DNS analīzēm. Kopumā apstrādāts 1350 apbedījumu antropoloģiskais materiāls. Inventarizēts Doma baznīcas kapsētas uzraudzības izrakumos atsegtais paleozooloģiskais materiāls, 160 vienības.

Etnogrāfisko materiālu krātuvē (EMK) apstrādāta ilgstošai glabāšanai emeritētās zinātnieces *Dr. habil. hist. A. Alsupes* etnogrāfisko materiālu kolekcija. Apstrādāti 240 audumu paraugi un apraksti. Ieskenēti 197 audumu paraugi, no tiem 81 aprakstīts. Veikta tehniskā pirmapstrāde Alsupes kolekcijas apdraudētajām (ap 110) fotofilmām – no tām 89 ir sākotnējais apraksts, 48 filmas ir ieskenētas. Ieskenēti un digitāli aprakstīti 250 E 20 audumu paraugi (47 no tiem no jauna sagatavoti ilgstošai glabāšanai). Inventarizēti un apstrādāti EMK krājuma jaunieguvumi – A. Jansones un I. Pigoznes ekspedīcijas materiāli (350 vienības). Apstrādāti ap 1650 20. gs. 50.–70. gadu

ekspedīciju fotonegatīvu ieskenētie kadri (45 fotofilmas); veikta apstrādāto lietderīgo negatīvu inventarizēšana; skenēšanai sagatavotas 60 neapstrādāto, neidentificēto fotonegatīvu filmas; ilgstošai glabāšanai sagatavotas 35 apstrādātās un inventarizētās filmas.

Dendrochronoloģijas laboratorijā veikts patstāvīgs pētījums par apļievas un kodolkoksnes gadskārtu skaita attiecību no dažādiem rajoniem piegādātu un dažāda vecuma priedes vēsturisko kokmateriālu koksnes paraugos, kuri iegūti Latvijā. Tas ir realizēts, lai noskaidrotu priedes vēsturisko būvelementu datējuma noteikšanas iespējas un precizitāti gadījumos, kad šie būvelementi ir bez attiecīgo koku ārējām gadskārtām. Jaunveidotā Latvijas ilggadējo dendrochronoloģisko datu banka ir papildināta ar vēl vairāku citu tieši uzskaites periodā absolūti datētu vēsturisko koka būvelementu atbilstoši sagatavotajiem gadskārtu platuma datiem un to metadatiem. Tie attiecas uz šādiem Latvijas vēsturiskajiem objektiem: Rīgas upes labā krasta divu relatīvi senāko koka nostiprinājumu posmi, atsegti jaunās apbūves gabalā Rīgā, starp Minsterejas, Mārstaļu ielu un 11. novembra krastmalu; pie Rīgas pils austrumu piebūves atklāto mūra ēkas pamatu apakšā atsegtais koka pālis; blakus Aronas pilskalnam (Madonas novada Bērzaunes pagasts) esošā avota iztekā saglabāties, domājams, vēsturiskas koka konstrukcijas būvelementa posms.

Pārskata periodā institūta darbinieki līdztekus zinātniskiem rakstiem un rīkotajām publiski pieejamām konferencēm dažādos veidos informēja sabiedrību par pētījumu rezultātiem un sadarbojās ar to – lauka semināri skolotājiem,⁹ kopīgi projekti ar pašvaldībām,¹⁰ konsultācijas novadu muzeju darbiniekiem un LU LVI krātuvju (EMK, AMK) materiālu pieejamība, palīdzība novadu vēstures grāmatu sagatavošanā un izdošanā.¹¹ Vēsturnieki, arheologi un etnologi uzru-

⁹ LU LVI jauno arheologu projekts – vēstures skolotāja lauka seminārs “Arheoloģija un tās metodes” (2017. gada 10.–14. jūlijs, Ventspils novada Popes pag.; vad. R. Brūzis, atbalsts gūts LU AA proj. konkursā un VKKF).

¹⁰ Saziņā ar pašvaldību veicot lauka pētījumus tās teritorijā un informējot vietējo sabiedrību par rezultātiem (t.sk. tūrisma informācijas sagatavošana – Vecumnieki, Burtņieki).

¹¹ J. Liniņš, K. Zaltāns. *Ļaviņām – 90. Pilsētas un tuvākās apkārtnes vēsture no aizvēstures līdz 20. gs.* Ļaviņas: Ļaviņu novada dome, 2017 (zinātniskā redaktore – I. Boldāne-Zeļenkova).

nāja sabiedrību, lasot publiskās lekcijas,¹² sniedzot viedokļrakstus, populārzinātniskus rakstus, intervijas Latvijas medijiem un konsultējot tos.¹³

Institūta darbinieki piedalījās dokumentālo filmu sižetos un konsultēja to tapšanu.¹⁴

2017. gadā noslēdzās LZP granti, VPP Letonikas rezultātu komunikācijai atvēlēti vien daži 2018. gada mēneši. Zinātniekus sagaida projektu gatavošanas un pieteikšanas gads – pēc Izglītības un zinātnes ministrijas ieceres 2018. gadā jānotiek diviem LZP Fundamentālo un lietišķo projektu konkursiem, vienam Valsts pētījumu programmu konkursam, pēcdoktorantūras grantu konkursam u.c. Šajos apstākļos nozīmīga ne vien prasme uzrakstīt kvalitatīvu projekta pieteikumu, bet arī konkurētspēja, kas mērāma ar *WoS*, *Scopus* un *ErihPlus* datubāzēs esošu publikāciju īpatsvaru. Konkurētspējas celšana – nozīmīgākais mērķis 2018. gadam gan katram darbiniekam, gan institūtam kopumā.

Ilze Boldāne-Zeļenkova

¹² Zinātnisku biedrību, muzeju un Latvijas Valsts vēstures arhīva rīkotos pasākumos (D. Bleiere, I. Lipša, I. Gile, M. Jakovļeva, E. Plankājs – Cēsis, Rīga, Jelgava, Ventspils, Dobeles, Vecumnieki, Lutriņi, Saldus); Nacionālā kultūras centra u.c. projektu ietvaros organizētos lekcijuursos Latvijas apdzīvotās vietās (A. Jansone, A. Karlsonē – Alsunga, Blome, Jelgava, Liepāja, Madona, Malderi, Piebalga, Piņķi, Preiļi, Rīga, Salaspils, Smelteri, Smiltene, Talsi, Ventspils).

¹³ Dalība LR1 raidījumos “Šīs dienas acīm” (G. Zemītis, E. Evarts), “Zināmais nezināmajā” (M. Jakovļeva); radio “NABA” raidījumā “Vēstures ķīlis” (I. Lipša); intervijas drukātajiem medijiem un interneta portālos – “Latvijas Avīze” (D. Bleiere, G. Zemītis), TVNet (D. Bleiere, U. Krēsliņš), Delfi (G. Zemītis); konsultācijas un iesaiste LTV1 raidījumā “Gudrs, vēl gudrāks” (G. Zemītis, A. Karlsonē), “Cytaidi latviskais” (I. Lipša); dalība TV24 11. novembrim veltītajā tiešraidē (U. Krēsliņš); LTV7 raidījumā “Točki nad i” (I. Lipša), TV3 Ziņas (Z. Turčinskis); populārzinātniskas publikācijas (recenzijas, raksti) Latvijas izdevumos (“Rīgas Laiks” (I. Lipša), “Domuzīme” (D. Bleiere, U. Krēsliņš), “Ilustrētā Pasaules Vēsture” (M. Jakovļeva), www.lsm.lv (Z. Turčinskis)).

¹⁴ “Bunkurs” (rež. Jānis Krēvics, producēte Arta Ģīga), 07.05.2017. (Z. Turčinskis); “Forest Brathers” NATO TV īsfilma, 11.07.2017. (Z. Turčinskis); “Astoņas zvaigznes” (rež. A. Saulītis), pirmizrāde 11.11.2017. (I. Gile, I. Lipša); “Valka 1917” (rež. O. Okonovs), pirmizrāde LTV1, 01.12.2017. (I. Lipša); “Dubultā dzīve. Sekss un PSRS” (rež. I. Kolmane; Latvijas, Francijas un Ukrainas kopražojums), pirmizrāde Francijas televīzijas kanālā (I. Lipša).